

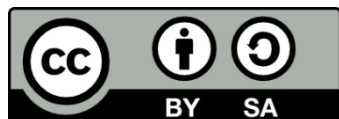
Ειδικά μαθήματα εμβάθυνσης στο συνταγματικό και διοικητικό δίκαιο

Διοικητικό Δίκαιο

Νομολογιακές εξελίξεις στο δικαίωμα προηγούμενης ακρόασης

Ευγ. Β. Πρεβεδούρου

Τμήμα Νομικής Σχολής Α.Π.Θ.

Άδειες Χρήσης

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό υπόκειται σε άδειες χρήσης Creative Commons.
- Για εκπαιδευτικό υλικό, όπως εικόνες, που υπόκειται σε άλλου τύπου άδειας χρήσης, η άδεια χρήσης αναφέρεται ρητώς.

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης» έχει χρηματοδοτήσει μόνο τη αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

Έννοια και προϋποθέσεις άσκησης του δικαιώματος προηγούμενης ακρόασης

- Πηγές του δικαιώματος
 - Άρθρο 20 παρ. 2 του Συντάγματος
 - Άρθρο 6 του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας
 - Άρθρο 41 παρ. 2 του Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης

(συνέχεια)

- Έννοια του δικαιώματος:
 - Η δυνατότητα του διοικουμένου να διατυπώσει τις απόψεις του στη διοίκηση, πριν από την έκδοση δυσμενούς γι' αυτόν ατομικής διοικητικής πράξης, ύστερα από κλήση του από το διοικητικό όργανο.
- Περιεχόμενο του δικαιώματος:
 - Η αξίωση του ενδιαφερομένου για έγγραφη κλήση
 - Η αξίωση του ενδιαφερομένου για ενημέρωση (σύνδεση με το δικαίωμα πρόσβασης στα έγγραφα, άρθρ. 5 Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας)
 - Η αξίωση του ενδιαφερομένου για λυσιτελή και αποτελεσματική διατύπωση των απόψεών του
 - Η αξίωση του ενδιαφερομένου να ληφθούν υπόψη οι ισχυρισμοί του από τη διοίκηση (σύνδεση με την αιτιολογία της διοικητικής πράξης, άρθρ. 17 Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας)

(συνέχεια)

- Περιορισμοί του δικαιώματος προηγούμενης ακρόασης:
 - Η ανάγκη αποτροπής κινδύνου/επιτακτικοί λόγοι δημοσίου συμφέροντος
 - Ο περιορισμός του δικαιώματος από τον δικαστή: α. οι αντικειμενικές προϋποθέσεις στις οποίες στηρίζεται η πράξη, β. το δικαίωμα προηγούμενης ακρόασης ως αλυσιτελώς προβαλλόμενος λόγος
- Προϋποθέσεις άσκησης του δικαιώματος προηγούμενης ακρόασης:
 - Έκδοση δυσμενούς ατομικής διοικητικής πράξης, η οποία
 - δεν στηρίζεται σε αντικειμενικές προϋποθέσεις ή σε άσκηση δέσμιας αρμοδιότητας από την πλευρά της διοίκησης
 - κατόπιν αυτεπάγγελτης ενέργειας της διοίκησης.

Η έννοια των αλυσιτελών λόγων ακύρωσης

- Βάσιμοι αλλά αλυσιτελείς λόγοι ακύρωσης, που δεν οδηγούν στην ακύρωση της προσβαλλόμενης πράξης
- Η σχέση της απόρριψης λόγου ακύρωσης ως αλυσιτελούς με την απόρριψη λόγου ακύρωσης ως απαράδεκτου και ως αβάσιμου
- Η σχέση της αλυσιτέλειας με την έρευνα για τη συνδρομή εννόμου συμφέροντος του αιτούντος

Η ενδικοφανής προσφυγή

- Εφαρμοστέες διατάξεις:
 - Άρθρ. 25 του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας
 - Άρθρ. 45 παρ. 2 του π.δ. 18/1989
 - Άρθρ. 63 παρ. 3 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας

(συνέχεια)

- Εννοιολογικά στοιχεία:
 - Προβλέπεται από ειδικές διατάξεις
 - Ασκείται κατά εκτελεστών πράξεων
 - Ασκείται κατά σιωπηρών απορρίψεων στις διπλές ενδικοφανείς διαδικασίες υπό την προϋπόθεση της ενημέρωσης
 - Ασκείται ενώπιον του προβλεπόμενου από τις οικείες διατάξεις διοικητικού οργάνου (ΣτΕ 3388/2009)
 - Μέσα στην οριζόμενη από τις ίδιες προθεσμία
 - Επάγεται έλεγχο νομιμότητας και ουσίας
 - Αν απουσιάζει οποιοδήποτε από τα παραπάνω χαρακτηριστικά, η προβλεπόμενη προσφυγή δεν μπορεί να χαρακτηριστεί ενδικοφανής

Η απόφαση ΟλΣτΕ 530/2003

- Όταν προσβάλλεται με αίτηση ακύρωσης υποστατή διοικητική πράξη που έχει εκδοθεί κατά δέσμια αρμοδιότητα και έχει απορρίψει αίτημα διοικουμένου, είναι αλυσιτελής η έρευνα λόγων ακύρωσης αναγομένων στη νόμιμη συγκρότηση ή σύνθεση του οργάνου που εξέδωσε ή γνωμοδότησε σχετικά, εφόσον ο αιτών δεν αμφισβητεί τα πραγματικά περιστατικά και το δικαστήριο θεωρεί την πράξη νόμιμη κατά περιεχόμενο.

(συνέχεια)

- Προϋποθέσεις χαρακτηρισμού λόγου ακύρωσης ως αλυσιτελούς:
 - α) Έκδοση της δυσμενούς διοικητικής πράξης κατά δέσμια αρμοδιότητα
 - β) Ύπαρξη παράβασης τύπου σχετικού με την εξωτερική νομιμότητα της πράξης
 - γ) Μη αμφισβήτηση των πραγματικών περιστατικών από τον αιτούντα
 - δ) Νόμιμο το περιεχόμενο της πράξης

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Η απόφαση ΟλστΕ 4447/2012

Άποψη πλειοψηφίας ως προς τον αλυσιτελώς προβαλλόμενο λόγο

- Για το λυσιτελές της προβολής από τον διοικούμενο λόγου ακύρωσης περί μη τήρησης του δικαιώματος προηγουμένης ακρόασης πριν την έκδοση της δυσμενούς γι' αυτόν πράξης απαιτείται και παράλληλη αναφορά και των ισχυρισμών που αυτός θα προέβαλλε ενώπιον της Διοικήσεως αν είχε κληθεί.
- Συγκλίνουσα γνώμη: Η παρ. 2 του άρθρου 20 του Συντάγματος αφορά στο δικαίωμα προβολής ισχυρισμών και υποβολής στοιχείων στη Διοίκηση, στην εξουσία της οποίας ανήκει, κατά το άρθρο 26 του Συντάγματος, η ουσιαστική αξιολόγηση αυτών πριν από «κάθε διοικητική ενέργεια ή μέτρο» εις βάρος των δικαιωμάτων ή συμφερόντων του διοικουμένου. Κατά τις ανωτέρω διατάξεις, στην ουσιαστική εκτίμηση ισχυρισμών και στοιχείων που αποτελούν αντικείμενο του δικαιώματος «προηγουμένης» ακρόασης δεν δύναται να προβεί το πρώτον (όταν, δηλαδή, δεν έχει παρασχεθεί στον διοικούμενο η δυνατότητα προβολής τους ενώπιον της Διοίκησης) ο δικαστής, κατ' εξοχήν δε ο ακυρωτικός δικαστής· η λυσιτέλεια, συνεπώς, και, εντεύθεν, η δυνατότητα εξέτασης λόγου ακύρωσης περί παράβασης του δικαιώματος ακρόασης δεν δύναται να συναρτάται με την παράλληλη αναφορά και των ισχυρισμών τους οποίους «θα προέβαλλε» ο αιτών, ως διοικούμενος, ενώπιον της Διοίκησης.

Άποψη μειοψηφίας ως προς τον αλυσιτελώς προβαλλόμενο λόγο

- Η προηγούμενη ακρόαση όταν καθιερώνεται δυνάμει ειδικής διάταξης νόμου πριν από την έκδοση διοικητικής πράξης με δυσμενές περιεχόμενο για τον ενδιαφερόμενο, συνιστά ουσιώδη τύπο της διοικητικής διαδικασίας
- Με την τήρηση του ουσιώδους αυτού τύπου τίθενται ενώπιον του αρμοδίου διοικητικού οργάνου οι τυχόν ισχυρισμοί και τα αποδεικτικά στοιχεία του ενδιαφερομένου, με συνέπεια η τελικώς εκδιδόμενη πράξη να είναι προϊόν εκτίμησης του συνόλου των στοιχείων του φακέλου
- Έτσι, καθίσταται ευχερέστερος ο ακυρωτικός δικαστικός έλεγχος, που είναι από τη φύση του οριακός και συνίσταται στον έλεγχο της συνεκτίμησης (από τη Διοίκηση) όλων των κρίσιμων ισχυρισμών και στοιχείων
- Αυτά τα στοιχεία ο ακυρωτικός δικαστής δεν έχει την εξουσία να τα εκτιμήσει πρωτογενώς.

Άποψη πλειοψηφίας ως προς τη σχέση δικαιώματος προηγούμενης ακρόασης και ενδικοφανούς προσφυγής

- Εφόσον προβλέπεται ενδικοφανής διαδικασία, η μη τήρηση του προβλεπόμενου τύπου της προηγούμενης ακρόασης πριν την έκδοση της αρχικής πράξης καλύπτεται εφόσον ασκηθούν οι ενδικοφανείς προσφυγές και προβληθούν ισχυρισμοί που θα προβάλλονταν πριν την έκδοση της πράξης.
- Συγκλίνουσα γνώμη: Ο λόγος ακύρωσης περί μη τήρησης της προηγούμενης ακρόασης είναι αλυσιτελής όταν προβλέπεται ενδικοφανής διαδικασία αφού η εκτελεστή πράξη είναι η τελικώς εκδιδόμενη και πριν την έκδοσή της έχει ασκηθεί ενδικοφανής προσφυγή.

Άποψη μειοψηφίας ως προς τη σχέση δικαιώματος προηγούμενης ακρόασης και ενδικοφανούς προσφυγής

- Ο τύπος της προηγούμενης ακρόασης δεν καλύπτεται από την άσκηση ενδικοφανούς προσφυγής διότι σκοπός του κατά το άρθρο 20 παρ. 2 του Συντάγματος δικαιώματος της προηγούμενης ακρόασης, είναι να ακούσει η Διοίκηση τον ενδιαφερόμενο πριν από την έκδοση δυσμενούς εκτελεστής διοικητικής πράξης, η οποία φέρει το τεκμήριο νομιμότητας και παράγει έννομες συνέπειες, ανεξαρτήτως αν κατ' αυτής μπορεί να ασκηθεί διοικητική προσφυγή οποιασδήποτε μορφής.

Ενδεικτική βιβλιογραφία

- Κ. ΓΩΓΟΥ, Οι αλυσιτελείς τυπικοί λόγοι ακυρώσεως επί πράξεων δέσμιας αρμοδιότητας: ο ακυρωτικός δικαστής μεταξύ ουσιαστικής και τυπικής νομιμότητας της διοικητικής πράξης, εις: Χαριστήριο στον Λ. Θεοχαρόπουλο και την Δ. Κοντόγιωργα – Θεοχαροπούλου, τ. 1, Α.Π.Θ., 2009, σ. 91· Β. ΚΑΨΑΛΗ, Η παραβίαση του δικαιώματος προς προηγούμενη ακρόαση ως αλυσιτελώς προβαλλόμενος λόγος ακύρωσης : με αφορμή την απόφαση ΣτΕ 3382/2010, ΘΠΔΔ 4/2011, σ. 395· Σ. ΚΥΒΕΛΟΥ, Ειδικότερα ζητήματα “εφαρμογής” της ενδικοφανούς διοικητικής προσφυγής στην ελληνική έννομη τάξη, ΘΠΔΔ 4-5/2012, σ. 323· Χ. ΜΟΥΚΙΟΥ, Η αλυσιτέλεια του ελέγχου της εξωτερικής νομιμότητας: αποτελεσματικότητα ή ελλειμματικότητα της δικαστικής προστασίας;, ΔτΑ 2003, σ. 1219· Γ. ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ, Η αντισυνταγματική άρνηση του ελέγχου της εξωτερικής νομιμότητας των διοικητικών πράξεων, ΔτΑ 2003, σ. 1205· Π. ΠΑΡΑΡΑ, Και μια περιττή απόφαση της Ολομέλειας του Συμβουλίου της Επικρατείας, ΔτΑ 2003, σ. 1201

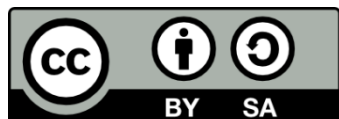

Τέλος Ενότητας

Επεξεργασία: <Β. Τσιγαρίδας>

Θεσσαλονίκη, <15.10.2013>

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ